

JUSTITS MINISTERIET

Dato: Marts 2021
Kontor: Forvaltningsretskontoret
Sagsbeh: Jakob Ferniss Jepsen
Sagsnr.: 2020-769-0231
Dok.: 1853645

REDEGØRELSE TIL FOLKETINGET

OM

FORVALTNINGENS ANVENDELSE AF TVANGSINDGREB OG OPLYSNINGS- PLIGTER UDEN FOR STRAFFERETSPLEJEN

MARTS 2021

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	3
2. Kort oversigt over retssikkerhedslovens regler	4
3. Erfaringerne med retssikkerhedsloven inden for udvalgte forvaltningsområder	6
3.1. Indledning	6
3.2. Beskæftigelsesministeriet	7
3.3. Erhvervsministeriet	10
3.4. Miljøministeriet og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri	11
3.5. Skatteministeriet	15
3.6. Justitsministeriets generelle vurdering af retssikkerhedslovens anvendelse i praksis	19
4. Oversigt over bestemmelser vedtaget i 2020 med hjemmel til at gennemføre tvangsindgreb, der er omfattet af retssikkerhedsloven....	21
4.1. Generelt.....	21
4.2. Bestemmelser, der viderefører hidtidige, tilsvarende bestemmelser	22
4.3. Bestemmelser, der udvider anvendelsesområdet for gældende bestemmelser	23
4.4. Hjemler, der ophæver gældende bestemmelser	25
4.5. Nye hjemler, der giver offentlige myndigheder adgang til at foretage tvangsindgreb, der er omfattet af retssikkerhedsloven.....	25
5. Sammenfatning.....	29

1. Indledning

Ved lov nr. 442 af 9. juni 2004 om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter, nu lovbekendtgørelse nr. 1121 af 12. november 2019 (herefter retssikkerhedsloven), blev der gennemført en samlet regulering af en række spørgsmål, som vedrører tilfælde, hvor en forvaltningsmyndighed har mulighed for uden for strafferetsplejen at foretage visse former for tvangsindgreb uden forudgående retskendelse, herunder navnlig såkaldte kontrol- og tilsynsbesøg. Loven regulerer endvidere visse spørgsmål, der kan opstå i tilfælde, hvor borgere og virksomheder er forpligtede til at meddele oplysninger til en forvaltningsmyndighed. Loven trådte i kraft den 1. januar 2005.

Ved lov nr. 525 af 6. juni 2007 blev retssikkerhedsloven ændret, således at lovens regler om tvangsindgreb fra den 1. januar 2008 også gælder i tilfælde, hvor der efter lovgivningen stilles krav om forudgående retskendelse. Baggrunden for denne lovændring var, at de hensyn, der ligger bag retssikkerhedslovens kapitel 2 og 3, også gør sig gældende for så vidt angår tvangsindgreb, som foretages efter indhentet retskendelse.

Retssikkerhedsloven bygger på betænkning nr. 1428/2003 udarbejdet af Retssikkerhedskommissionen, der blev nedsat af justitsministeren i februar 2002.

Det fremgår af forarbejderne til loven, at Justitsministeriet efter lovens ikrafttræden årligt vil udarbejde en redegørelse til Folketinget om forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter omfattet af loven. Redegørelsen skal bl.a. indeholde en omtale af eventuel ny lovgivning, der vedrører den offentlige forvaltnings adgang til at foretage tvangsindgreb uden for strafferetsplejen, samt på udvalgte områder en omtale af praksis med hensyn til anvendelse af tvangsindgreb uden for strafferetsplejen. Formålet er at styrke den offentlige interesse og debat om borgernes retssikkerhed, jf. Folketingstidende 2003-04, tillæg A, side 3107. Justitsministeriet afgav den seneste redegørelse til Folketinget den 26. marts 2020.

Af redegørelsen fra 2020 fremgår det, at det samlet set var Justitsministeriets opfattelse, at der ikke var grundlag for at antage, at retssikkerhedsloven generelt havde givet anledning til væsentlige problemer i praksis i 2018, hverken i forhold til de virksomheder mv., hvor der blev udført kontrolbesøg, eller i forhold til myndighedernes tilrettelæggelse og udførelse af kontrol-

besøg mv. Herudover indeholder redegørelsen fra 2020 en oversigt over bestemmelser i lovgivningen, der blev vedtaget i 2019, og som giver forvaltningsmyndigheder adgang til at gennemføre tvangsindgreb, der er omfattet af retssikkerhedsloven. Af denne oversigt fremgår det, at der i 2019 blev vedtaget i alt 25 bestemmelser vedrørende forvaltningens adgang til at gennemføre tvangsindgreb omfattet af retssikkerhedsloven.

Den foreliggende redegørelse indeholder – efter en kort oversigt over retssikkerhedslovens regler i pkt. 2 – en omtale af praksis i 2019 på udvalgte områder med hensyn til anvendelse af tvangsindgreb omfattet af loven, jf. pkt. 3. Redegørelsens pkt. 4 indeholder en omtale af ny lovgivning vedtaget i 2020, der vedrører den offentlige forvaltnings adgang til at foretage tvangsindgreb omfattet af loven, og pkt. 5 indeholder en sammenfatning.

2. Kort oversigt over retssikkerhedslovens regler

Loven indeholder bl.a. generelle regler om den fremgangsmåde, som forvaltningsmyndighederne skal følge ved gennemførelsen af et tvangsindgreb, der er omfattet af loven, jf. retssikkerhedslovens kapitel 2. Det er bl.a. fastsat, at tvangsindgreb kun må anvendes, hvis mindre indgribende foranstaltninger ikke er tilstrækkelige, og hvis indgrebet står i rimeligt forhold til formålet med indgrebet, jf. retssikkerhedslovens § 2. Det er også bestemt, at en række af forvaltningslovens regler – bl.a. reglerne om inhabilitet, partsaktindsigt, begrundelse og klagevejledning – gælder ved gennemførelsen af tvangsindgreb omfattet af loven, jf. retssikkerhedslovens § 3. Der er endvidere fastsat en pligt til under visse omstændigheder at gøre notat om indholdet af oplysninger, som en myndighed modtager i en sag om iværksættelse af et tvangsindgreb, jf. retssikkerhedslovens § 4.

Herudover er det fastsat, at myndigheden skal underrette parten forud for gennemførelsen af et tvangsindgreb omfattet af loven, jf. retssikkerhedslovens § 5, stk. 1. Underretningen skal ske skriftligt senest 14 dage inden tvangsindgrebet gennemføres og skal indeholde oplysninger om tid og sted for indgrebet, retten til at lade sig repræsentere eller bistå af andre efter forvaltningslovens § 8, hovedformålet med indgrebet og det faktiske og retlige grundlag for indgrebet, jf. § 24 i forvaltningsloven, jf. retssikkerhedslovens § 5, stk. 2. Parten kan herefter gøre indsigelse mod beslutningen inden for en frist fastsat af myndigheden. Fastholdes beslutningen, skal dette inden eller senest samtidig med gennemførelsen af tvangsindgrebet begrundes skriftligt over for parten, jf. § 24 i forvaltningsloven, jf. retssikkerhedslovens § 5, stk. 3.

Reglerne om underretning kan fraviges helt eller delvist i en række tilfælde. Det gælder, hvis øjemedet med tvangsindgrebets gennemførelse ville forspildes, hvis forudgående underretning skulle gives, jf. retssikkerhedslovens § 5, stk. 4, nr. 1, hvis hensynet til parten selv taler for det, eller partens rettigheder findes at burde vige for afgørende hensyn til andre private eller offentlige interesser, jf. retssikkerhedslovens § 5, stk. 4, nr. 2, hvis det er nødvendigt af hensyn til rigets udenrigspolitiske eller udenrigsøkonomiske interesser, herunder forholdet til EU, jf. retssikkerhedslovens § 5, stk. 4, nr. 3, hvis øjeblikkelig gennemførelse af tvangsindgrebet efter forholdets særlige karakter er påkrævet, jf. retssikkerhedslovens § 5, stk. 4, nr. 4, eller hvis forudgående underretning viser sig umulig eller er uforholdsmæssig vanskelig, jf. retssikkerhedslovens § 5, stk. 4, nr. 5.

Loven indeholder desuden regler om pligt for myndigheden til at forevise legitimation i forbindelse med gennemførelsen af et tvangsindgreb, jf. retssikkerhedslovens § 6, pligt til at udvise størst mulig skånsomhed under et tvangsindgrebs gennemførelse, jf. retssikkerhedslovens § 7, samt pligt til i en række tilfælde at udfærdige rapport om udførelsen af et tvangsindgreb, jf. retssikkerhedslovens § 8.

Loven indeholder endvidere regler om forholdet til strafferetsplejen ved gennemførelsen af tvangsindgreb omfattet af loven, jf. retssikkerhedslovens kapitel 3. Det er således fastsat, at hvis en enkeltperson eller juridisk person med rimelig grund mistænkes for at have begået en strafbar lovovertrædelse, kan tvangsindgreb over for den mistænkte med henblik på at tilvejebringe oplysninger om det eller de forhold, som mistanken omfatter, alene gennemføres efter reglerne i retsplejeloven om strafferetsplejen, jf. retssikkerhedslovens § 9, stk. 1. Det gælder dog ikke, hvis tvangsindgrebet gennemføres med henblik på at tilvejebringe oplysninger til brug for behandlingen af andre spørgsmål end fastsættelse af straf, jf. retssikkerhedslovens § 9, stk. 2. De nævnte regler finder tilsvarende anvendelse, hvis der i sagen rettes et tvangsindgreb mod andre end den mistænkte, jf. retssikkerhedslovens § 9, stk. 3. Den mistænkte kan under nærmere bestemte betingelser meddele samtykke til fravigelse af reglerne i § 9, stk. 1 og 3, jf. retssikkerhedslovens § 9, stk. 4.

Loven indeholder endelig en bestemmelse om retten til ikke at inkriminere sig selv, jf. retssikkerhedslovens § 10. Bestemmelsen indebærer bl.a., at hvis der er konkret mistanke om, at en enkeltperson eller juridisk person har begået en lovovertrædelse, der kan medføre straf, gælder bestemmelser i lovgivningen mv. om pligt til at meddele oplysninger til myndigheden ikke i

forhold til den mistænkte, medmindre det kan udelukkes, at de oplysninger, som søges tilvejebragt, kan have betydning for bedømmelsen af den formodede lovovertrædelse, jf. retssikkerhedslovens § 10, stk. 1.

3. Erfaringerne med retssikkerhedsloven inden for udvalgte forvaltningsområder

3.1. Indledning

Det er som nævnt forudsat i forarbejderne til retssikkerhedsloven, at den årlige retssikkerhedsredegørelse skal indeholde en omtale af praksis på udvalgte områder med hensyn til anvendelse af tvangsindgreb omfattet af loven.

Redegørelsen indeholder en beskrivelse af praksis inden for følgende ministeriers områder: Beskæftigelsesministeriet, Erhvervsministeriet, Miljøministeriet, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri og Skatteministeriet. Justitsministeriet har anmodet disse ministerier om oplysninger vedrørende de enkelte kontrolmyndigheder inden for ministeriernes forvaltningsområder.

De nævnte ministerier er udvalgt på baggrund af, at der foretages et betydeligt antal kontrolbesøg mv. af de underliggende myndigheder inden for disse ministeriers områder, og at der er tale om kontrolbesøg mv. inden for meget forskellige forvaltningsområder. Endvidere er det anført i Retsudvalgets betænkning af 27. maj 2004 over lovforslag nr. L 96 (folketingsåret 2003-04), at der i redegørelsen skal indgå de erfaringer med lovens anvendelse, som en række forvaltningsmyndigheder – herunder Arbejdstilsynet, miljømyndighederne og skattemyndighederne – vil indhøste i tiden efter lovens ikrafttræden.

Justitsministeriet har bl.a. anmodet ministerierne oplyse antallet af kontrolbesøg omfattet af reglerne i retssikkerhedslovens kapitel 2, jf. § 1, stk. 1 (om husundersøgelser eller undersøgelse eller beslaglæggelse af breve eller andre papirer), som blev foretaget i september, oktober eller november 2019. Ministerierne er blevet bedt om at vælge den måned, der giver det mest repræsentative billede af myndighedens kontrolvirksomhed.

Justitsministeriet har endvidere anmodet ministerierne oplyse antallet af henholdsvis varslede og uvarslede kontrolbesøg. Justitsministeriet har i den forbindelse anmodet ministerierne om at oplyse, i hvilket omfang de fore-

tagne kontrolbesøg gav anledning til indsigelser, som knytter sig til berettigelsen eller gennemførelsen af kontrolbesøget, og indsigelsernes nærmere karakter.

Pkt. 3.2-3.5 nedenfor indeholder en omtale af praksis inden for de nævnte ministeriers områder i 2019. Pkt. 3.6 indeholder på baggrund heraf Justitsministeriets generelle vurdering af retssikkerhedslovens anvendelse i praksis.

3.2. Beskæftigelsesministeriet

3.2.1. Inden for Beskæftigelsesministeriets område udføres kontrolbesøg mv., der er omfattet af retssikkerhedsloven, af Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering samt Arbejdstilsynet. De oplysninger, som Justitsministeriet har modtaget fra Beskæftigelsesministeriet, kan sammenfattes således:

	Antal kontrolbesøg				Antal politianmeldelser i hele 2019
	Måned	Uvarslede	Varslede	I alt	
Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (lufthavnstilsyn)	September 2019	5	0	5	0
Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (virksomhedskontrol)	September 2019	0	0	0	0
Arbejdstilsynet ¹	November 2019	1.123	423	1.546	918 ^{2 3}

¹ Opgørelsen er forbundet med en vis usikkerhed, da Arbejdstilsynet ikke foretager en systematisk registrering af tilsynsbesøg, der er omfattet af retssikkerhedslovens § 1, stk. 1. For at tilnærme opgørelsen til § 1, stk. 1, (husundersøgelser), er tilsyn på byggepladser og steder, hvor udenlandske virksomheder arbejder, og hvor der som oftest også vil være byggepladser, frasorteret. Opgørelsen omfatter antal tilsyn, der er gennemført på produktionsenheder. I de tilfælde, hvor der er foretaget flere forskellige tilsyn på samme virksomhed, eller hvis der indgår flere tilsyn i et tilsynsforløb, er det opgjort som flere tilsyn. Tilsyn, hvor tilsynsførende er kørt forgæves, indgår ikke i opgørelsen. Derudover foretager Arbejdstilsynet ikke en eksakt registrering af, om tilsynet er varslet eller uvarslet. Opgørelsen tager derfor udgangspunkt i, hvilken type af tilsyn der er tale om.

² Arbejdstilsynet foretog i 2019 918 politianmeldelser for overtrædelser af arbejdsmiljølovgivningen, 148 politianmeldelser for manglende overholdelse af anmelderreglerne til Registret for Udenlandske Tjenesteydere (RUT) i lov om udstationering af lønmodtagere m.v., samt 13 politianmeldelser for overtrædelse af rygeloven. Arbejdstilsynet har i 2019 i et enkelt tilfælde indstillet et selskab til en bøde for overtrædelse af offshoresikkerhedslovgivningen.

³ Arbejdstilsynet har siden 2002 efter arbejdsmiljøloven haft mulighed for at udstede administrative bødeforelæg og dermed afslutte straffesager uden at politianmelde den pågældende virksomhed. Antallet af administrative bødeforelæg for arbejdsmiljøovertrædelser udgjorde 431 i 2019. Arbejdstilsynet har endvidere siden 1. juli 2013 haft mulighed for

	Antal kontrolbesøg				Antal politianmeldelser i hele 2019
	Måned	Uvarslede	Varslede	I alt	
I alt		1.128	423	1.551	918

3.2.2. *Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering* har oplyst, at styrelsen i september 2019 har udført fem kontrolbesøg mv., der er omfattet af reglerne i retssikkerhedslovens kapitel 2, jf. § 1, stk. 1.

Styrelsen har hjemmel til at gennemføre virksomhedskontroller i medfør af § 91 a i lov om arbejdsløshedsforsikring mv. Styrelsen har ikke anvendt sin hjemmel til at gennemføre virksomhedskontroller i 2019.

Styrelsen har i medfør af § 91 b i lov om arbejdsløshedsforsikring mv. hjemmel til at gennemføre lufthavnstilsyn. Styrelsen har i september 2019 gennemført fem lufthavnstilsyn. Alle tilsyn blev gennemført uden forudgående varsel, jf. retssikkerhedslovens § 5, stk. 4, nr. 5 (forudgående underretning viser sig umulig eller er uforholdsmæssig vanskelig). De uvarslede lufthavnstilsyn har ikke givet anledning til indvendinger fra de kontrollerede. Ved kontrollen har samtlige kontrollerede fået udleveret en pjece med oplysninger om bl.a. hjemlen i § 91 b i lov om arbejdsløshedsforsikring mv., formålet med kontrollen og det eventuelle videre forløb. Styrelsen oplyser i øvrigt, at den praktiske anvendelse af retssikkerhedslovens regler i forbindelse med lufthavnstilsyn ikke har givet anledning til problemer.

3.2.3. *Arbejdstilsynet* har oplyst, at de uvarslede kontrolbesøg er foretaget efter retssikkerhedslovens § 5, stk. 4, nr. 1 (øjemedet med tvangsindgrebets gennemførelse ville forspildes, hvis forudgående underretning skulle gives).

Arbejdstilsynet har desuden oplyst, at det ikke kan udelukkes, at der er sket anvendelse af undtagelsesbestemmelsen i retssikkerhedslovens § 5, stk. 4, nr. 4 (øjeblikkelig gennemførelse af tvangsindgrebet efter forholdets særlige karakter er påkrævet). Dette kan være relevant i tilfælde, hvor der er behov for at standse en bestemt arbejdsproces eller lignende, hvor øjeblikkelig gennemførelse af tvangsindgrebet efter forholdets særlige karakter kræver, at tilsynet gennemføres uden forudgående underretning.

---

efter lov om udstationering af lønmodtagere m.v. at afgøre klare og ukomplicerede RUT-sager med et administrativt bødeforelæg for RUT-overtrædelser. Antallet af administrative bødeforelæg for RUT-overtrædelser udgør 232 i 2019. Det opgjorte tal i skemaet indeholder ikke antallet af administrative bødeforelæg.

Arbejdstilsynet har endvidere oplyst, at Arbejdstilsynet ikke foretager en systematisk registrering i sit elektroniske sagsbehandlingssystem (ATIS) af, hvor mange af de hhv. varslede og uvarslede tilsynsbesøg, der giver anledning til indsigelser fra virksomhedernes side. Arbejdstilsynet kan således ikke give et præcist svar på, hvor mange gange det under et tilsynsbesøg er forekommet, at virksomheden har fremsat indsigelser eller indvendinger imod Arbejdstilsynets tilstedeværelse på virksomheden.

Arbejdstilsynet har oplyst, at virksomhederne derimod har mulighed for via en myndighedsklage at tilkendegive deres utilfredshed med Arbejdstilsynets anvendelse af tvangsindgreb efter retssikkerhedsloven eller anden utilfredshed med den eller de tilsynsførendes ageren på selve tilsynsbesøget. Arbejdstilsynet har derfor gennemgået myndighedsklager vedrørende besøg foretaget i hele 2019 og har i den forbindelse fundet syv sager, hvor en virksomhed har haft indsigelser, som knytter sig til berettigelsen eller gennemførelsen af tilsynsbesøget.

Arbejdstilsynet har oplyst, at de *varslede* kontrolbesøg har givet anledning til tre klagesager, hvor der har været indsigelser, som knytter sig til berettigelsen eller gennemførelsen af kontrolbesøget.

En sag vedrører en klage fra ejeren af en enkeltmandsvirksomhed over, at Arbejdstilsynet i forbindelse med et besøg – en ulykkesundersøgelse – ikke mundtligt havde informeret om sagens videre forløb, herunder at overtrædelserne kunne føre til politianmeldelse og en bøde på 40.000 kr.

En sag omhandler en virksomhed, som klagede over, at Arbejdstilsynet på et tilsynsbesøg havde anset konkrete overtrædelser af arbejdsmiljølovgivningen som flere forhold og dermed truffet flere afgørelser. Virksomheden mente, at forholdene skulle have været behandlet samlet i én afgørelse. Virksomheden fandt det endvidere betænkeligt, at Arbejdstilsynet havde videregivet oplysninger om tilsynsforløbet til en autoriseret arbejdsmiljørådgiver.

En sag vedrører en virksomhed, som klagede over, at to tilsynsførende – efter virksomhedsejerens opfattelse – ikke præsenterede sig i forbindelse med et tilsynsbesøg, som de foretog uden at blive fulgt af repræsentanter for virksomheden.

Arbejdstilsynet har oplyst, at de *uvarslede* kontrolbesøg har givet anledning til fire klagesager, hvor der har været indsigelser, som knytter sig til berettigelsen eller gennemførelsen af kontrolbesøget.

En sag vedrører en klage fra en faglig organisation over Arbejdstilsynets besøg efter organisationens klage vedrørende psykisk arbejdsmiljø. Klager var utilfreds med, at Arbejdstilsynet kun havde talt med ledelsesrepræsentanter under tilsynet.

En sag vedrører en klage fra en virksomhed over Arbejdstilsynets adfærd under tilsynsbesøg. Virksomheden anførte, at flere af medarbejderne efter besøget følte, at deres personlige grænse var blevet overtrådt, og at Arbejdstilsynets tilsynsførende havde en kontrollerende og usympatisk tilgang til medarbejderne under tilsynsbesøget, hvor der bl.a. var fokus på ergonomi.

En sag vedrører en klage fra en virksomhed over tidspunktet for tilsynsbesøget.

En sag vedrører en klage fra en virksomhed, som havde modtaget et rådgivningspåbud fra Arbejdstilsynet efter et tilsynsbesøg, hvor der ikke blev afgivet påbud.

I ingen af de sager, hvor Arbejdstilsynet har foretaget politianmeldelse i 2019, er der opstået spørgsmål om gennemførelse af tvangsindgreb omfattet af retssikkerhedsloven eller spørgsmål om anvendelse af pligt til at meddele oplysninger til den offentlige forvaltning.

Arbejdstilsynet har til Beskæftigelsesministeriet oplyst, at det er tilsynets erfaring, at anvendelsen af retssikkerhedslovens regler i øvrigt ikke har givet anledning til problemer i praksis ved gennemførelse af kontrolbesøg i virksomhederne eller i forbindelse med politianmeldelser i 2019.

3.3. Erhvervsministeriet

3.3.1. Inden for Erhvervsministeriets område har Justitsministeriet anmodet om oplysninger vedrørende den kontrolvirksomhed, som foretages af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen inden for konkurrenceområdet. De oplysninger, som Justitsministeriet har modtaget fra Erhvervsministeriet, kan sammenfattes således:

	Antal kontrolbesøg			Antal politianmeldelser i hele 2019	
	Måned	Uvarslede	Varslede		I alt
Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen	Oktober 2019	4	0	4	8

3.3.2. Erhvervsministeriet har oplyst, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen i oktober 2019 foretog i alt fire kontrolbesøg omfattet af reglerne i retssikkerhedslovens kapitel 2, jf. § 1, stk. 1.

Styrelsens kontrolbesøg i oktober 2019 blev alle foretaget uden forudgående varsel, jf. retssikkerhedslovens § 5, stk. 4, nr. 1 (øjemedet med tvangsindgrebs gennemførelse ville forspildes, hvis forudgående underretning skulle gives). De uvarslede kontrolbesøg i oktober 2019 gav ikke anledning til indsigelser.

Erhvervsministeriet har endvidere oplyst, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen i hele 2019 foretog politianmeldelse i otte sagskomplekser, hvor der er gennemført eller opstået spørgsmål om gennemførelse af tvangsindgreb, eller anvendt eller opstået spørgsmål om anvendelse af en pligt til at meddele oplysninger til det offentlige.

3.4. Miljøministeriet og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

3.4.1. Inden for Miljøministeriets og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris områder udføres kontrolbesøg m.v., der er omfattet af retssikkerhedsloven, af henholdsvis kommunerne, de fem regioner, Fødevarestyrelsen, Landbrugsstyrelsen, Miljøstyrelsen, Fiskeristyrelsen⁴ og Naturstyrelsen, herunder Kystdirektoratet.

Miljø- og Fødevarerministeriet blev i november 2020 opdelt i henholdsvis Miljøministeriet og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri. Justitsministeriet har modtaget enslydende svar fra begge ministerier.

De oplysninger, som Justitsministeriet har modtaget fra Miljøministeriet og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, kan sammenfattes således:

⁴ Fiskeristyrelsen flyttede med kgl. resolution af 7. august 2017 ressort fra Miljø- og Fødevarerministeriet til Udenrigsministeriet. I 2019 ved regeringsskiftet blev sager om fiskeri overført til Miljø- og Fødevarerministeriet. Fiskeristyrelsen hører nu under Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.

	Antal kontrolbesøg 2019				Antal politianmeldelser i hele 2019
	Måned	Uvars- lede	Vars- lede	I alt	
Kommuner ⁵	Valgfri måned i 2019	473	1.824	2.297	122
Regioner ⁶	Valgfri måned i 2019	3	87	90	1
Fødevarestyrelsen	Oktober 2019	9.896	12	9.908	1.156
Landbrugsstyrelsen	September ⁷ 2019	922	300	1.222	777
Miljøstyrelsen	September 2019	14	19	33	84 ⁸
Fiskeristyrelsen	September 2019	603	0	603	169
Naturstyrelsen⁹, herunder Kystdi- rektoratet	November 2019	1.501	4	1.505	18
I alt	Repræsentativ mdr.	13.412	2.246	15.658	2.327

3.4.2. Miljøministeriet og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har oplyst, at *kommunerne* frit kan vælge, hvilken repræsentativ måned kommunen indberetter til ministeriet.

Kommunerne har til Miljøministeriet og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri oplyst, at de uvarslede kontrolbesøg *primært* er foretaget med hjemmel i undtagelsesbestemmelsen i retssikkerhedslovens § 5, stk. 4, nr. 1 (øjemedet med tvangsindgrebets gennemførelse ville forspildes, hvis forudgående underretning skulle gives). Kommunerne har derudover anvendt § 5, stk. 4, nr. 2 (hensynet til parten selv taler for det eller partens rettigheder findes at burde vige for afgørende hensyn til andre private eller offentlige interesser), § 5, stk. 4, nr. 4 (øjeblikkelig gennemførelse af tvangsindgrebet efter forholdets karakter er påkrævet), og § 5, stk. 4, nr. 5 (forudgående underretning viser sig umulig eller er uforholdsmæssig vanskelig).

⁵ 97 kommuner har bidraget til redegørelsen.

⁶ De fem regioner har bidraget til redegørelsen.

⁷ Landbrugsstyrelsen har valgt september som repræsentativ måned, så tallene er sammenlignelige med tidligere år. En række parametre har betydning for antallet af udførte kontrolbesøg i en given måned, herunder kontrolfrister, den regionale kontrolplanlægning, vejrforhold m.v. Det konkrete antal udførte kontrolbesøg i september måned vil således også typisk variere fra år til år.

⁸ 73 af politianmeldelserne er indgivet på baggrund af kontroller gennemført af Landbrugsstyrelsen, idet Landbrugsstyrelsen bistår Miljøstyrelsen med at føre tilsyn hos de erhvervmæssige brugere ved anvendelsen af pesticider (landmænd).

⁹ Naturstyrelsens kontrolbesøg bestod udelukkende af eftersøgning og aflivning af nødstedt vildt på anden mands grund § 11 i lov om jagt og vildtforvaltning, omfattet af retssikkerhedslovens kapitel 2, jf. § 1, stk. 1.

Kommunerne har til Miljøministeriet og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri oplyst, at de generelt ikke oplever indsigelser i forbindelse uvarslede kontrolbesøg. Én kommune har oplyst, at en mejerivirksomhed har gjort gældende, at et uvarslet tilsyn med kloakinspektion var ”dårlig stil”. En anden kommune har oplyst, at indsigelserne ved uvarslede kontrolbesøg oftest handler om, at virksomhederne/landbrugene ikke ønsker at blive kontrolleret.

Kommunerne har til Miljøministeriet og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri oplyst, at indsigelser ved varslede kontrolbesøg i 2019 primært har været begrundet i, at dato og konkret tidspunkt for de varslede tilsyn passer virksomheden dårligt.

Om erfaringerne med den praktiske anvendelse af retssikkerhedsloven har kommunerne i øvrigt tilkendegivet, at de overordnet set ikke oplever problemer i forhold til anvendelsen af retssikkerhedsloven. Én kommune anfører dog, at:

»den praktiske anvendelse af lovens regler reelt set ikke har stor betydning – kun lidt ekstra bureaukrati. Ved hovedparten af [deres] tilsyn er det overflødigt at informere om reglerne om tvangsindgreb. De fleste virksomheder/landbrug ved godt at de skal have tilsyn, og tænker nok ikke på det som et ”tvangsindgreb”. Kommunen ringer ofte til virksomhederne/landbrugene, og så finder de i fællesskab en dato, hvor det passer (...) dem (...). At udsende selve varslet er lidt ekstra bureaukrati, uden nogen nævneværdig merværdi.«

Endvidere har én kommune anført, at:

»kombinationen af varslede og uvarslede tilsyn stadig fungerer godt. [Kommunen] har gennem årene oplevet og fået oplysninger om, at virksomhederne rydder og fjerner ting (...), hvis [kommunen] har varslet miljøtilsynet. De har oplevet, at hvis [kommunen] har varslet tilsynet, så er virksomheden lukket den dag (...). [Kommunen har også et ønske om] at opleve virksomheden under ”normal drift” og evt. hjælpe med en manglende miljø- og byggeansøgning.«

Derudover har én kommune følgende bemærkninger til anvendelsen af retssikkerhedsloven:

»Det er ok at tilsyn skal varsles i forvejen; men 14 dage er for lang tid. De mindre virksomheder har ofte glemt, at [tilsynsførende]

skal komme og det er sværere for os at planlægge så langsigtet. 8 dage vil være mere passende.«

3.4.3. Miljøministeriet og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har oplyst, at der i de fem regioner gennemføres både varslede og uvarslede tilsyn på miljøområdet (i medfør af jordforureningsloven og råstofloven). De fleste opgaver på miljøområdet består af udendørs tilsyn, der derfor ikke kræver varsling efter reglerne i retssikkerhedsloven.

Regionerne har tilkendegivet, at de ikke oplever problemer i forhold til den praktiske anvendelse af retssikkerhedsloven.

3.4.4. Miljøministeriet og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har oplyst, at tilsyns- og kontrolbesøg på ministeriernes område i 2019 er foretaget af henholdsvis Fødevestyrelsen, Landbrugsstyrelsen, Miljøstyrelsen, Fiskeristyrelsen og Naturstyrelsen, herunder Kystdirektoratet. De uvarslede kontrolbesøg har styrelserne *primært* foretaget efter retssikkerhedslovens § 5, stk. 4, nr. 1 (øjemedet med tvangsindgrebets gennemførelse ville forspildes, hvis forudgående underretning skulle gives). Styrelserne har også i nogle kontrolsager benyttet sig af § 5, stk. 4, nr. 3 (det er nødvendigt af hensyn til rigets udenrigspolitiske eller udenrigsøkonomiske interesser, herunder forholdet til EU). Derudover har to af styrelserne også anvendt § 5, stk. 4, nr. 4 (øjeblikkelig gennemførelse af tvangsindgrebet efter forholdets karakter er påkrævet), og § 5, stk. 4, nr. 5 (forudgående underretning viser sig umulig eller er uforholdsmæssig vanskelig).

Styrelserne har oplyst, at de ikke har modtaget indsigelser i anledning af de foretagne kontrolbesøg.

Miljøministeriet og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har om erfaringerne med den praktiske anvendelse af retssikkerhedsloven i forbindelse med styrelsernes kontrolbesøg har oplyst følgende:

Fødevestyrelsen har oplyst, at styrelsens enheder efterspørger

»en ændret procedure i forhold til fremvisning af retssikkerhedsblanket, således at alle nystartede virksomheder modtager retssikkerhedsoplysningerne skriftligt én gang.«

Fødevestyrelsen har endvidere oplyst, at

»der er tilfredshed med oplysning om, at der kan tilkaldes bistand til kontrolbesøget, og det er der gjort en del brug af. Virksomheder, der får retssikkerhedsblanketten og information om deres rettigheder flere gange om året, udtrykker irritation herover.«

Naturstyrelsen har bemærket, at de er blevet opmærksomme på,

»at de såkaldte ”delte tilsyn” kan være udfordrende i visse situationer. Ved disse tilsyn, er det Naturstyrelsen, der foretager det fysiske tilsyn, men efterfølgende er det Miljøstyrelsen, der står for sagsbehandling/sanktionering, f.eks. politianmeldelse. Dette kan skabe usikkerhed for Naturstyrelsens tilsynsførende i forhold til mistankebegrebet i retssikkerhedsloven. Det bemærkes dog, at der føres forholdsvis få ”delte tilsyn”, og at det ikke anses for et større problem. Naturstyrelsen vil i 2021 have fokus på vejledning og undervisning af de tilsynsførende.«

Miljøstyrelsen har oplyst, at

»mht. erfaringerne med den praktiske anvendelse af restsikkerhedsloven i forbindelse med Miljøstyrelsens egne kontrolbesøg har samtlige enheder oplyst, at der generelt ikke har været indsigelser på kontrolbesøgene, eller at de på anden måde gav anledning til bemærkninger.«

Landbrugsstyrelsen og *Fiskeristyrelsen* har ikke bemærkninger til den praktiske anvendelse af retssikkerhedslovens regler.

3.5. Skatteministeriet

3.5.1. De oplysninger, som Justitsministeriet har modtaget fra Skatteministeriet, kan sammenfattes således:

	Antal kontrolbesøg				Antal politianmeldelser i hele 2019
	Måned	Uvarslede	Varslede	I alt	
Skattestyrelsen ¹⁰	November 2019	161	134	295	Ikke oplyst, se nærmere pkt. 3.5.2.
Toldstyrelsen ¹¹	November 2019	299	128	427	Ikke oplyst, se nærmere pkt. 3.5.4.

¹⁰ Registreringen af en sag til brug for opgørelsen sker på tidspunktet for den enkelte sags afslutning.

¹¹ Toldstyrelsen har oplyst, at et kontrolbesøg af systemmæssige årsager registreres i den måned, hvor den pågældende sag afsluttes. Sammenlignet med tallene fra 2018 er der i den udvalgte måned

	Antal kontrolbesøg				Antal politianmeldelser i hele 2019
	Måned	Uvarslede	Varslede	I alt	
Motorstyrelsen	November 2019	1	0	1	0
Spillemyndigheden¹²	Oktober 2019	24	75	99	25
Vurderingsstyrelsen	Oktober 2019	0	22	22	Ikke oplyst, se nærmere pkt. 3.5.6.
Gældsstyrelsen¹³	-	-	-	-	-
I alt		485	359	844	26 for spillemyndigheden. Se pkt. 3.5.2, 3.5.3 og 3.5.6 for hhv. Skattestyrelsen, vurderingsstyrelsen og Toldstyrelsen.

3.5.2. *Skattestyrelsen* har oplyst, at registrering af en sag til brug for opgørelsen sker på tidspunktet for den enkelte sags afslutning. Der foretages ikke registrering af, hvilke undtagelsesbestemmelser i retssikkerhedslovens § 5, stk. 4, der anvendes i forbindelse med de enkelte tvangsindgreb. Det er dog oplyst, at det erfaringsmæssigt særligt er undtagelsesbestemmelsen i retssikkerhedslovens § 5, stk. 4, nr. 1 (øjemedet med tvangsindgrebets gennemførelse ville forspildes, hvis forudgående underretning skulle gives), som anvendes i forbindelse med uvarslede tvangsindgreb.

Derudover foretages visse tvangsindgreb, der sker på baggrund af EU-regler, uvarslet på baggrund af retssikkerhedslovens § 5, stk. 4, nr. 3 (det er

---

tale om en stigning i antallet af kontrolbesøg i 2019. Toldstyrelsen har hertil oplyst, at der i sommeren 2019 er oprettet en ny enhed for Bevillingstilsyn, som har stået for hovedparten af de varslede kontrolbesøg. Baggrunden for enhedens oprettelse er EU's toldkodeks.

¹² Sammenlignet med tallene fra 2018 er der i den udvalgte måned tale om en stigning i antallet af kontrolbesøg i 2019. Spillemyndigheden har hertil oplyst, at der hvert år udarbejdes tilsynsplaner i dets landbaserede tilsyn, som tilpasses det pågældende års øvrige aktiviteter. I 2019 blev der således foretaget varslede tilsynsbesøg i efteråret. I 2019 påbegyndtes desuden et nyt projekt, som medførte uvarslede kontrolbesøg.

¹³ Gældsstyrelsen har til Skatteministeriet oplyst, at de ikke foretager tvangsindgreb omfattet af retssikkerhedsloven.

nødvendigt af hensyn til rigets udenrigspolitiske eller udenrigsøkonomiske interesser, herunder forholdet til EU).

Kontrolbesøg i forbindelse med såkaldt udbetalingskontrol af negativ moms gennemføres normalt med et kortere varsel end det lovpligtige varsel på 14 dage. Varslingsfristen afkortes, da virksomheden har krav på udbetaling inden tre uger fra tidspunktet for rettidig angivelse. Ved udbetaling efter tre ugers fristens udløb skal Skatteministeriet forrente beløbet. Det forkortede varsel sker under anvendelse af retssikkerhedslovens § 5, stk. 4, nr. 2 (hensynet til parten selv taler for det eller partens rettigheder findes at burde vige for afgørende hensyn til andre private eller offentlige interesser).

Ingen af de varslede kontrolbesøg gav anledning til indsigelser.

To af de uvarslede kontrolbesøg gav anledning til indsigelser. I den ene sag gik indsigelserne på, at Skattestyrelsens medarbejdere beskyldte en indehaver for at lyve i forbindelse med kontrolbesøg i dennes virksomhed, og at medarbejderne ikke gennemførte besøget og den efterfølgende sagsbehandling med den fornødne objektivitet. I den anden sag gik indsigelserne på, at Skattestyrelsens medarbejdere under et kontrolbesøg i en virksomhed havde beslaglagt en beholdning af sodavand, at den efterfølgende sagsbehandling var usmidig og langvarig, og at medarbejderne havde udøvet chikane og ”skrankepaveri”.

Skattestyrelsen registrerer ikke, om et tvangsindgreb har givet anledning til politianmeldelse, ligesom der ikke sker særskilt registrering af pålæg om oplysningspligt.

Skattestyrelsen har i lighed med tidligere år udarbejdet en opgørelse over antallet af tiltalebegæringer sendt til politiet i sager, hvor frihedsstraf kan komme på tale, antallet af administrative bødeforlæg samt antallet af sager, der er afsluttet af anklagemyndigheden enten med påtaleopgivelse eller bødeforlæg.

Tiltalebegæringer ¹⁴	998
Administrative bødeforlæg	1.862
Afsluttet ved anklagemyndigheden	341

¹⁴ Samlet antal tiltalebegæringer, som indeholder både bødesager, hvor sigtede ikke vil vedtage administrative bødeforlæg, og sager, hvor frihedsstraf kan komme på tale.

Tiltalebegæringer ¹⁴	998
I alt ¹⁵	3.201

3.5.3. *Toldstyrelsen* har oplyst, at det er retssikkerhedslovens § 5, stk. 4, nr. 1 (øjemedet med tvangsindgrebets gennemførelse ville forspildes, hvis forudgående underretning skulle gives), der primært har været anvendt som hjemmel i de uvarslede kontrolbesøg.

Visse tvangsindgreb, der sker på baggrund af EU-regler, foretages uvarslet efter retssikkerhedslovens § 5, stk. 4, nr. 3 (det er nødvendigt af hensyn til rigets udenrigspolitiske eller udenrigsøkonomiske interesser, herunder forholdet til EU).

Der er ikke registreret indsigelser i forbindelse med kontrolbesøg.

Der foretages ikke registrering af politianmeldelser eller pålæg om oplysningspligt i forbindelse med kontrolbesøg.

Toldstyrelsen har oplyst, at den praktiske anvendelse af retssikkerhedsloven ikke har givet anledning til problemer i 2019.

3.5.4. *Motorstyrelsen* har oplyst, at det uvarslede kontrolbesøg blev foretaget efter undtagelsesbestemmelsen i § 5, stk. 4, nr. 1 (øjemedet med tvangsindgrebets gennemførelse ville forspildes, hvis forudgående underretning skulle gives).

Det uvarslede kontrolbesøg gav ikke anledning til indsigelser.

Der har i hele 2019 ikke været politianmeldelser, hvor der er gennemført eller opstået spørgsmål om gennemførelse af tvangsindgreb omfattet af retssikkerhedsloven. Der har heller ikke i 2019 været sager, hvor der er anvendt eller er opstået spørgsmål om anvendelse af pligt til at meddele oplysninger til den offentlige forvaltning.

Motorstyrelsen har oplyst, at den praktiske anvendelse af retssikkerhedsloven ikke giver anledning til problemer.

---

¹⁵ Tiltalebegæringer, der er sendt i 2019, og som er afsluttet ved anklagemyndigheden samme år, er ikke fratrukket ”i alt”.

3.5.5. Spillemyndigheden har oplyst, at det er retssikkerhedslovens § 5, stk. 4, nr. 1 (øjemedet med tvangsindgrebs gennemførelse ville forspildes, hvis forudgående underretning skulle gives), der har været anvendt som hjemmel i alle de uvarslede tilfælde.

Ingen af de varslede eller uvarslede kontrolbesøg har gav anledning til indsigelser.

Der er for hele 2019 foretaget 26 politianmeldelser. I 25 af disse sager er der foretaget tvangsindgreb omfattet af retssikkerhedsloven. I én sag blev spillelovens § 47, stk. 3, om pligt til at meddele oplysninger til Spillemyndigheden, anvendt.

Spillemyndigheden har oplyst, at den praktiske anvendelse af retssikkerhedsloven ikke giver anledning til problemer.

3.5.6. Vurderingsstyrelsen har oplyst, at de alene har foretaget varslede kontrolbesøg.

Ingen af de varslede kontrolbesøg har givet anledning til indsigelser.

Der er ikke registreret nogen politianmeldelser i relation til gennemførelsen af tvangsindgreb.

Vurderingsstyrelsen har ikke bemærkninger til den praktiske anvendelse af retssikkerhedslovens regler.

3.5.7. Skatteministeriet har endelig oplyst, at den praktiske anvendelse af retssikkerhedsloven ikke giver ministeriet anledning til bemærkninger.

3.6. Justitsministeriets generelle vurdering af retssikkerhedslovens anvendelse i praksis

3.6.1. De ministerier, hvorfra Justitsministeriet har modtaget oplysninger om praktiske erfaringer med retssikkerhedsloven, foretager tilsammen et meget betydeligt antal tvangsindgreb, der er omfattet af loven.

Generelt set er der ikke i de høringsvar, som Justitsministeriet har modtaget, rejst væsentlige spørgsmål i forhold til den praktiske anvendelse af retssikkerhedsloven. Ud af det samlede talmateriale er det kun sket i ganske få tilfælde, at virksomheder har fremsat indsigelser i forhold til varslede eller uvarslede kontrolbesøg.

Som det fremgår af pkt. 3.2-3.5 ovenfor, synes den praktiske anvendelse af retssikkerhedsloven ikke generelt at give anledning til problemer.

3.6.2. For så vidt angår det forholdsvis store antal uvarslede kontrolbesøg, som navnlig gennemføres inden for fødevarerområdet, kan Justitsministeriet henholde sig til det, som er anført herom i de tidligere retssikkerhedsredegørelser (jf. bl.a. redegørelse nr. R9 af 25. februar 2015, side 7). Her anføres bl.a. følgende:

»Som nærmere redegjort for [...] ovenfor kan forudgående underretning bl.a. undlades, hvis øjemedet med tvangsindgrebets gennemførelse ellers ville forspildes, jf. retssikkerhedslovens § 5, stk. 4, nr. 1.

Om anvendelsesområdet for denne undtagelsesbestemmelse fremgår det af lovforslagets bemærkninger og justitsministerens besvarelse af spørgsmål 10 og 11 af 9. januar 2004 fra Folketingets Retsudvalg (L 96 – bilag 24), at den ikke kun finder anvendelse, hvis det ud fra de konkrete omstændigheder skønnes, at formålet med et kontrolbesøg ellers ville være forspildt. Bestemmelsen finder således også anvendelse i tilfælde, hvor det generelt må antages, at øjemedet med kontrollen ville blive forspildt, hvis den pågældende borger eller virksomhed var ”advaret” forinden. Hermed sigtes der bl.a. til tilfælde, hvor et kontrolbesøg mv. efter sin generelle karakter vil gå ud på at kontrollere et ”øjebliksbillede”, f.eks. hygiejnetilstanden i en restaurant eller i en fødevarer virksomhed.

Særligt med hensyn til fødevarerområdet bemærkes, at det under behandlingen af lovforslag nr. L 96 blev forudsat, at der også efter gennemførelsen af loven vil kunne foretages et stort antal uvarslede kontrolbesøg mv. Fødevarerministeriet oplyste i den forbindelse, at ca. 18 pct. af de kontrolbesøg, som Fødevarerministeriet årligt udfører, var anmeldt forinden, og at ca. 82 pct. ikke var anmeldt. Det blev tilkendegivet, at Fødevarerministeriet efter gennemførelsen af retssikkerhedsloven grundlæggende ville have samme muligheder for at udøve kontrol som hidtil, og det blev under behandlingen af lovforslaget oplyst, at der ikke kunne forventes at blive tale om nogen nævneværdig stigning i antallet af forhåndsanmeldte tilsyn. Der kan i den forbindelse også henvises til, at kontrolbesøgene på fødevarerområdet som følge af de gældende EU-regler som altovervejende hovedregel skal foretages uanmeldt. Som nævnt giver retssikkerhedslovens § 5, stk. 4, nr. 3, hjemmel til at undlade forudgående underretning, hvis det er nødvendigt af hensyn til rigets udenrigspolitiske eller udenrigsøkonomiske interesser, herunder forholdet til EU.«

På den baggrund giver det forholdsvis store antal uvarslede kontrolbesøg ikke Justitsministeriet anledning til bemærkninger.

3.6.3. Det oplyste om antallet af politianmeldelser, der er foretaget af de adspurgte myndigheder, giver ikke Justitsministeriet anledning til bemærkninger.

3.6.4. Samlet set er det på baggrund af de foreliggende oplysninger Justitsministeriets opfattelse, at der ikke er grundlag for at antage, at retssikkerhedsloven generelt har givet anledning til problemer i den periode, som ministeriernes høringssvar angår.

4. Oversigt over bestemmelser vedtaget i 2020 med hjemmel til at gennemføre tvangsindgreb, der er omfattet af retssikkerhedsloven

4.1. Generelt

Med udgangspunkt i princippet i grundlovens § 72 om boligens ukrænkelighed tilstræber Justitsministeriet i forbindelse med den lovtekniske gennemgang af lovforslag at sikre, at der ikke unødigt medtages bestemmelser, der gør det muligt for offentlige myndigheder at skaffe sig adgang til privat ejendom.

I den forbindelse kan der henvises til Justitsministeriets vejledning om lov-kvalitet fra 2017, pkt. 3.2.1.4., hvor det bl.a. er anført, at det i hvert enkelt tilfælde nøje må overvejes, om det overhovedet er nødvendigt – med eller uden retskendelse – at tillægge offentlige myndigheder adgang til privat ejendom, herunder om andre og mindre indgribende kontrolforanstaltninger kan anses for tilstrækkelige. Endvidere er det anført, at hvis der er behov for en sådan adgang, bør omfanget heraf begrænses mest muligt, f.eks. ved at der alene gives adgang til forretningslokaler, mens private boliger holdes udenfor. Endelig fremgår det af vejledningen og § 11 i Statsministeriets cirkulære nr. 159 af 16. september 1998, at der i bemærkningerne til en sådan bestemmelse bør gives en begrundelse for, hvorfor bestemmelsen er nødvendig, ligesom der bør gives en udførlig angivelse af bestemmelsens anvendelsesområde.

Justitsministeriet har anmodet samtlige ministerier om at oplyse, hvorvidt der i perioden fra den 1. januar til den 31. december 2020 er gennemført lovgivning vedrørende forvaltningens adgang til at foretage tvangsindgreb omfattet af retssikkerhedsloven. Gennemgangen i pkt. 4.2-4.5 nedenfor bygger på de oplysninger, som Justitsministeriet i forlængelse heraf har modtaget fra ministerierne. Pkt. 5 indeholder en sammenfatning.

4.2. Bestemmelser, der viderefører hidtidige, tilsvarende bestemmelser

Der er i 2020 vedtaget 3 bestemmelser, som viderefører hidtidige tilsvarende bestemmelser.

Det drejer sig om følgende bestemmelser:

§ 50, stk. 1, i lov nr. 133 af 5. februar 2020 om dyrevelfærd, viderefører indholdsmæssigt dyreværnslovens 24 a, stk. 3, som indeholder hjemmel til, at tilsynsmyndigheden og personer, som er særligt bemyndiget hertil, til enhver tid mod behørig legitimation og uden retskendelse har adgang til offentlige og private ejendomme, lokaliteter, transportmidler, forretningsbøger og papirer m.v., herunder elektroniske data, for at tilvejebringe oplysninger til brug for løsning af opgaver i henhold til loven eller til regler, som er fastsat i medfør af loven, eller i henhold til Den Europæiske Unions forordninger om forhold, som er omfattet af denne lov. Bestemmelsens stk. 2, der viderefører dyreværnslovens § 24, indebærer, at politiet ved varetagelsen af opgaver inden for dyrevelfærdslovens område i uændret omfang uden retskendelse har adgang til såvel erhvervsmæssige som private dyrehold, og at politiet fortsat kan medbringe sagkyndige ved kontrollen. Hensynet bag bestemmelserne er at sikre en effektiv beskyttelse af dyr.

§ 17 og § 18 i lov om planter og plantesundhed m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1132 af 3. juli 2020, viderefører indholdsmæssigt frølovens § 2, og indeholder en pligt for virksomheder, der er omfattet af lovens anvendelsesområde, til at udlevere alle oplysninger til brug for gennemførelse af kontrol (§ 17, stk. 1), hjemmel til vederlagsfrit at udtage prøver eller få udleveret skriftligt materiale eller elektronisk data (§ 17, stk. 2 og 3), og hjemmel til at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling eller den, ministeren bemyndiger hertil, hvis det skønnes nødvendigt, til enhver tid mod behørig legitimation og uden retskendelse har adgang til offentlige og private ejendomme, lokaliteter, transportmidler, forretningsbøger og papirer m.v., herunder også elektroniske data, for at tilvejebringe oplysninger, der er nødvendige til brug for kontrol og for løsning af opgaver i henhold til loven eller til regler, som er fastsat i medfør af loven, eller i henhold til Den Europæiske Unions forordninger om forhold, som er omfattet af denne lov (§ 18, stk. 1).

§ 1, nr. 1, i lov nr. 139 af 25. februar 2020 om ændring af færdselsloven indebærer at færdselslovens § 86 a, stk. 5, ændres således, at »Politiet« bliver til »Transportministeren eller den, ministeren bemyndiger dertil«. Ændringen er en videreførelse af en hidtil gældende regel og indebærer således ikke en udvidelse af myndighedernes adgang til at foretage tvangsindgreb uden for strafferetsplejen i forhold til den gældende adgang. Med ændringen bringes ordlyden af bestemmelsen i overensstemmelse med det aktuelle ressortansvar, hvorefter de administrative kontrolopgaver på køre- og hviletidsområdet varetages af Transportministeriet ved Færdselsstyrelsen. Efter § 86 a, stk. 5, er det transportministeren eller den, ministeren bemyndiger dertil, der – som led i den administrative kontrol på køre- og hviletidsområdet – uden retskendelse mod behørig legitimation har adgang til en virksomheds forretningslokaler, forretningsbøger og papirer m.v., herunder materiale, der opbevares i elektronisk form.

4.3. Bestemmelser, der udvider anvendelsesområdet for gældende bestemmelser

Der er i 2020 vedtaget 6 bestemmelser, som har til formål at udvide anvendelsesområdet for allerede gældende bestemmelser om forvaltningens adgang til at foretage tvangsindgreb omfattet af retssikkerhedsloven.

Det drejer sig om følgende bestemmelser:

§ 4, nr. 3, og § 9, stk. 2 og stk. 5, i lov nr. 33 af 26. november 2020 om ændring af lov om net- og informationssikkerhed, der implementerer dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2018/1972/EU af 11. december 2018 om oprettelse af en europæisk kodeks for elektronisk kommunikation. Direktivet regulerer som noget nyt internetbaserede kommunikationstjenester, der ikke anvender numre til dirigering af opkald, beskeder, mails eller lignende (herefter benævnt NUIK-tjenester). Med lovændringen indføres krav om sikkerhed i net og tjenester til denne nye kategori af udbydere af digitale, internetbaserede tjenester. Konkret medfører det en udvidelse af anvendelsesområdet af § 4, nr. 3, og § 9, stk. 2 og stk. 5, således at bestemmelserne også gælder for udbydere af NUIK-tjenester. Efter § 4, nr. 3, kan Center for Cybersikkerhed således fastsætte nærmere regler om, at udbydere og udbydere af NUIK-tjenester skal underrette Center for Cybersikkerhed uden unødigt ophold om sikkerhedshændelser, der har haft væsentlig indvirkning på driften af net eller tjenester. Efter § 9, stk. 2, skal udbydere og udbydere af NUIK-tjenester fremlægge alle oplysninger og materiale om informationssikkerhed, beredskab og sikkerhedsgodkendelse, der er nødvendigt for Center for Cybersikkerheds tilsynsvirksomhed. Efter § 9, stk. 5, skal udbydere og udbydere af NUIK-tjenester stille resultater af en uafhængig sikkerhedsrevision til rådighed for Center for Cybersikkerhed.

§ 64 i lov om social service, som ændret ved lov nr. 136 af 25. februar 2020 om ændring af lov om social service, er udvidet således, at bestemmelsen fremover også omfatter fuldbyrdelse af afgørelser efter servicelovens § 69, stk. 3, og efter § 24, stk. 1, jf. § 14, i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet. Ændringen indebærer, at kommunalbestyrelsen har ansvaret for, at afgørelser om ændret anbringelsessted uden samtykke efter servicelovens § 69, stk. 3, og efter § 24, stk. 1, jf. § 14, i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet, fuldbyrdes og, at fuldbyrdelsen af sådanne afgørelser vil kunne ske efter de særlige regler i servicelovens § 64, stk. 2, 1. pkt. Ændringen medfører, at kommunen mod behørig legitimation og uden retskendelse har adgang til forældremyndighedsindehaverens bolig, rum eller gemmer for at eftersøge og medtage et barn eller en ung med henblik på at fuldbyrde afgørelser om ændret anbringelsessted uden samtykke efter servicelovens § 69, stk. 3, og efter § 24, stk. 1, jf. § 14, i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet. Med lovforslaget er også indført et nyt stk. 3 i servicelovens § 64, hvorefter kommunen mod behørig legitimation og uden retskendelse har adgang til et anbringelsessted efter servicelovens § 66, stk. 1, for at eftersøge og medtage et barn eller en ung med henblik på at fuldbyrde afgørelser efter servicelovens § 69, stk. 3, og efter § 24, stk. 1, jf. § 14, i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet. Bestemmelsen medfører, at kommunen i de helt særlige tilfælde, hvor det måtte være nødvendigt af hensyn til barnets eller den unges bedste, uden retskendelse og mod behørig legitimation har adgang til f.eks. en døgninstitution, et opholdssted eller en plejefamilies bopæl for at eftersøge og medtage et barn eller en ung med henblik på at fuldbyrde en afgørelse om ændret anbringelsessted uden samtykke efter servicelovens § 69,

stk. 3, eller § 24, stk. 1, jf. stk. 14, i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet. Det fremgår af forarbejderne, at formålet med ændringerne er at sikre, at barnet eller den unge kan få den hjælp og støtte, der er behov for.

§ 4, i lov nr. 2071 af 21. december 2020 om ændring af lov om forbud mod tobaksreklame m.v., lov om tobaksvarer m.v., lov om elektroniske cigaretter m.v. og forskellige andre love udvider anvendelsesområdet for § 1, stk. 1, i lov om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 18 år, således at også salg af tobakssurrogater bliver forbudt til personer under 18 år. Desuden udvides anvendelsesområdet for lovens § 2 b, stk. 3, i, således at Sikkerhedsstyrelsens kontrol udvides til også at omfatte kontrol med salg af tobakssurrogater til personer under 18 år. Øget regulering af tobakssurrogater kan begrundes i et beskyttelseshensyn i forhold til især børn og unge, idet Sundhedsstyrelsen oplyser, at der er evidens for, at nikotin er stærkt afhængighedsskabende. Børn og unge udvikler afhængighed hurtigere end voksne, og nikotin kan påvirke den videre udvikling af deres umodne hjerner. Det er desuden Sundhedsstyrelsens bekymring, at tobakssurrogater kan anspore til eller vedligeholde et tobaksforbrug og fungere som en mulighed til reelt at promovere tobaksprodukter. Efter § 2 b i lov om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 18 år, fører Sikkerhedsstyrelsen kontrol med, at kravene i §§ 1-2 a og regler udstedt i medfør af § 2 a, stk. 5, overholdes. Efter § 2 b, stk. 2, har Sikkerhedsstyrelsens repræsentanter til enhver tid uden forevisning af legitimation adgang til forhandlers butikslokaler med henblik på at kontrollere overholdelsen af §§ 1-2 a og regler udstedt i medfør af § 2 a, stk. 5, og efter § 2 b, stk. 3, kan Sikkerhedsstyrelsens repræsentanter mod behørig legitimation og uden retskendelse kræve at få meddelt alle oplysninger fra detailforhandlere og købere af alkohol, tobaksvarer og urtebaserede rygeprodukter, der er nødvendige for kontrollen efter stk. 1.

§ 11 i lov nr. 799 af 9. juni 2020 om produkter og markedsovervågning er en sammenskrivning af hjemler fra elsikkerhedsloven, gassikkerhedsloven, lov om produktsikkerhed i almindelighed, lov om fyrværkeri og andre pyrotekniske artikler samt lov om indretning m.v. af visse produkter til adgang uden retskendelse. Alle overordnede regler om produkter fra de nævnte love er blevet skrevet sammen i en ny hovedlov, som ensarter reguleringen på tværs af Sikkerhedsstyrelsens område og samtidig supplerer markedsovervågningsforordningen (1020/2019/EU) på disse områder. Som følge af markedsovervågningsforordningens art. 14, stk. 4, litra e, skal markedsovervågningsmyndigheder yderligere have adgang til transportmidler, som den pågældende erhvervsdrivende anvender som led sit erhverv, sin forretning, sit håndværk eller sit fag. Bestemmelsen er derfor udvidet, i forhold til de dagældende hjemler, til også at omfatte transportmidler.

§ 14 i lov nr. 798 af 9. juni 2020 om ædle metaller og konfliktminerale viderefører hjemlen fra den tidligere lov om kontrol med arbejder af ædle metaller til adgang uden retskendelse. Da lovens anvendelsesområde imidlertid også omfatter konfliktminerale omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets forordning 2017/821/EU udvides anvendelsesområdet for hjemlen til dette område. Bestemmelsen omfatter dog ikke længere ædle metaller i uforarbejdet stand, da dette område er udgået af lovens anvendelsesområde.

§ 23 b, § 23 d, stk. 3 og 5, og § 23 e i selskabsloven og § 17 b, § 17 d, stk. 3 og 5, og § 17 e i lov om visse erhvervsdrivende virksomheder, som ændret ved lov nr. 642 af 19. maj 2020

om ændring af årsregnskabsloven, selskabsloven, lov om visse erhvervsdrivende virksomheder, revisorloven og forskellige andre love (Kontrolpakken) udvider mulighederne for at føre udgående kontrol med hjemstedsadresser og kontrol med om personer registreret som ledelsesmedlem udfører den faktiske ledelse, digitale identiteter og indbetaling af selskabskapital ved kontante kapitalforhøjelser samt opbevaring af virksomhedsdokumenter. I forhold til virksomheder omfattet af selskabsloven og lov om visse erhvervsdrivende virksomheder kontrollerer Erhvervsstyrelsen i forvejen registreringer af virksomhedsoplysninger igennem registreringskontrol eller efterfølgende kontrol. Registreringskontrol foregår på den måde, at en indberetning igennem Virk.dk bliver udtaget til manuel sagsbehandling og efterprøvet, før registreringen offentliggøres i Det Centrale Virksomhedsregister. Den efterfølgende kontrol er den indsats, som retter sig imod registreringer, der allerede er foretaget, og som fremgår af Det Centrale Virksomhedsregister. Med den udvidede kontrolmulighed sikres det, at virksomheder efter påbud skal udlevere oplysninger til Erhvervsstyrelsen.

4.4. Hjemler, der ophæver gældende bestemmelser

Der er i 2020 ikke vedtaget bestemmelser, hvorved forvaltningsmyndigheders adgang til at foretage tvangsindgreb er blevet ophævet.

4.5. Nye hjemler, der giver offentlige myndigheder adgang til at foretage tvangsindgreb, der er omfattet af retssikkerhedsloven

Der er i 2020 vedtaget i alt 14 bestemmelser, som giver den offentlige forvaltning en egentlig ny adgang til at foretage tvangsindgreb, der er omfattet af retssikkerhedsloven.

Det drejer sig om følgende bestemmelser:

§ 7, stk. 1, i lov nr. 2185 af 29. december 2020 om aflivning af og midlertidigt forbud mod hold af mink indebærer, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri eller andre, der efter regler udstedt i medfør af § 6, stk. 5, medvirker ved varetagelsen af opgaver efter loven, har, hvis det skønnes nødvendigt, til enhver tid mod behørig legitimation og efter indhentet retskendelse adgang til offentlige og private ejendomme, lokaliteter, transportmidler, forretningsbøger, papirer m.v., herunder elektroniske data, med henblik på varetagelse af opgaver efter denne lov eller regler fastsat i medfør heraf. Hensynet bag bestemmelsen er at sikre efterlevelse af loven, som har til formål at hindre udbredelse af COVID-19 i mink af hensyn til folkesundheden.

§ 7 e, stk. 4, og § 7 g i udstationeringsloven, jf. lov nr. 1641 af 19. november 2020, om arbejdsgiveres adgang til at pålægge lønmodtagere test for covid-19 m.v., indebærer, at Arbejdstilsynet kan pålægge tjenesteyderen og dennes kontaktperson pligt til at give kontaktoplysninger på de lønmodtagere, som virksomheden udstationerer til eller beskæftiger i Danmark.

§ 14, stk. 2 og 3, og § 16, stk. 2 og 3, i lov om Den Danske Klimaskovfond, jf. lov nr. 2186 af 29. december 2020, er nye hjemler, der giver en uafhængige bemyndiget tredjepart, jf. § 14, stk. 1, hvis det skønnes nødvendigt, til enhver tid mod behørig legitimation og uden

retskendelse adgang til offentlige og private ejendomme og lokaliteter for at varetage hvervet med verifikation af klimaeffekten, jf. lovens § 14, stk. 2. Lovens § 16, stk. 2, giver hjemmel til at fonden og den uafhængige tredjepart, jf. § 14, stk. 1 og 2, som af fonden er bemyndiget dertil, til enhver tid mod behørig legitimation og uden retskendelse har adgang til de støttede arealer og til forretningslokaler i de virksomheder mv., der drives af en fysisk eller juridisk person, der har modtaget projektstøtte fra fonden efter loven. På tilsvarende måde har fonden og den uafhængige tredjepart adgang til virksomhedernes regnskaber, forretningsbøger m.v., herunder også materiale der opbevares i elektronisk form, for at tilvejebringe oplysninger til brug for kontrolopgaver. Efter lovens § 16, stk. 3, skal den ansvarlige lodsejer for det støttede projekt og de personer, der er beskæftiget hermed yde den fornødne vejledning og hjælp ved kontrollens gennemførelse, og det i stk. 2 nævnte materiale skal udleveres efter begæring henholdsvis til fonden eller til den uafhængige tredjepart, jf. stk. 2, 1. pkt.

§ 79 b, stk. 6, i straffeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 976 af 17. september 2019, som ændret ved lov nr. 882 af 16. juni 2020, giver hjemmel til, at politiet uden retskendelse kan føre tilsyn med dømtes overholdelse af et meddelt kontaktforbud efter § 79 b, stk. 1, jf. stk. 3. Et kontaktforbud efter § 79 b, stk. 1, jf. stk. 3, idømmes af domstolene efter en konkret vurdering af, om et kontaktforbud vil være egnet og nødvendigt for at forebygge nye terrorhandlinger. Politiet kan som led i gennemførelsen af et tilsyn med et meddelt kontaktforbud uden retskendelse skaffe sig adgang til den dømtes bolig og andre lokaliteter, som den dømte råder over, og foretage undersøgelse heraf, jf. § 79 b, stk. 6, 2. pkt. Tilsvarende kan politiet uden retskendelse foretage undersøgelse af breve og andre papirer og genstande, som den dømte råder over, og om nødvendigt medtage disse med henblik på undersøgelse af deres indhold, jf. § 79 b, stk. 6, 3. pkt. Formålet med tilsynet er at sikre muligheden for en effektiv kontrol med, at den dømte overholder det meddelte kontaktforbud og dermed at forhindre, at den dømte fastholdes eller falder tilbage i et radikaliseret miljø eller radikaliserer andre personer

§ 9, stk. 2, i lov om fremme af besparelser i energiforbruget m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1234 af 24. august 2020, som indsat ved lov nr. 739 af 30. maj 2020, er ny og blev indført i forbindelse med tilvejebringelse af hjemmel til at etablere tilskudsordninger til energibesparelser og energieffektiviseringer. Det fremgår af bestemmelsen, at klima-, energi- og forsyningsministeren og de, der er særligt bemyndiget dertil, jf. § 19, hvis det skønnes nødvendigt for at tilvejebringe oplysninger til brug for kontrolopgaver i henhold til dette kapitel eller regler udstedt i medfør heraf, mod behørig legitimation og uden retskendelse, har adgang til fysiske installationer og konstruktioner i virksomheder, hvortil der er givet tilsagn om tilskud til energibesparelser eller energieffektiviseringer efter denne lov. På tilsvarende måde har ministeren og de, der er særligt bemyndiget dertil, jf. § 19, adgang til virksomheders regnskaber, forretningsbøger, papirer m.v., herunder materiale, der opbevares i elektronisk form. Af forarbejderne følger, at adgangen uden retskendelse ud fra et proportionalitetshensyn kun forventes at blive betragtet som nødvendigt i sjældne tilfælde, herunder hvor andre og mindre indgribende kontrolforanstaltninger ikke kan anses for tilstrækkelige i det konkrete tilfælde. Det følger endvidere af bestemmelsen, at ministeren kan bemyndige særlige personer til at udføre kontrollen. Efter lovens § 19, kan ministeren bemyndige en under ministeriet oprettet institution, en anden myndighed, en virksomhed eller en anden sagkyndig institution eller organisation til at udøve de beføjelser, der i denne lov er tillagt

ministeren. Efter bekendtgørelse nr. 1068 af 25. oktober 2019 om Energistyrelsens opgaver og beføjelser § 3, stk. 1, nr. 14, er denne kompetence delegeret til Energistyrelsen.

§ 6, stk. 2, i lov nr. 208 af 17. marts 2020 om ændring af lov om foranstaltninger mod smitsomme og andre overførbare sygdomme indeholder hjemmel til, at sundhedsministeren efter forhandling med justitsministeren kan fastsætte regler om, at der uden retskendelse er adgang til lokaler og andre lokaliteter med henblik på kontrol af overholdelsen af regler fastsat i medfør af § 6, stk. 1, i samme lov, og om politiets bistand i den forbindelse. Hensynet bag bestemmelsen er at sikre overholdelse af lovens § 6, stk. 1, der giver sundhedsministeren bemyndigelse til efter forhandling med justitsministeren at fastsætte regler om forbud mod afholdelse og deltagelse i større forsamlinger m.v., når det er nødvendigt for at forebygge eller inddæmme udbredelse af en alment farlig sygdom her i landet. § 6, stk. (1 og) 2, er udmøntet i bekendtgørelse nr. 1509 af 25. oktober 2020 om forbud mod større forsamlinger og mod adgang til og restriktioner for lokaler og lokaliteter i forbindelse med håndtering af covid-19, med senere ændringer.

§ 4, nr. 3, i lov nr. 870 af 14. juni 2020 om ændring af lov om godskørsel, lov om buskørsel, lov om Arbejdsretten og faglige voldgiftsretter og lov om udstationering af lønmodtagere m.v. indebærer, at Færdselsstyrelsen i medfør af § 8 g, stk. 1, i lov om udstationering af lønmodtagere m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1144 af 14. september 2018, til enhver tid uden retskendelse har adgang til papirer m.v. mod behørig legitimation for at tilvejebringe oplysninger, der er nødvendige til brug for kontrol i henhold til § 8 c, herunder også til materiale, der opbevares i elektronisk form. Bestemmelsen giver mulighed for at udføre et effektivt tilsyn, der sikrer, at kravet om en nærmere bestemt timeløn i lovens § 8 c, stk. 1, overholdes. Kontrollen, der henhører under Færdselsstyrelsen, vil blive understøttet af politiet i forbindelse med politiets almindelige vejsidekontrol med tunge køretøjer.

§ 1, nr. 2, i lov nr. 970 af 26. juni 2020 om ændring af lov om luftfart indebærer, at transportministeren eller den offentlige myndighed, som ministeren bemyndiger hertil, i medfør af luftfartslovens § 126 g, stk. 2, kan få adgang til erhvervslokaler med henblik på at føre tilsyn med at overholdelsen af produktkrav, der er fastsat i de af Den Europæiske Union udstedte forordninger på droneområdet. I den forbindelse vil myndigheden også kunne få adgang til relevant materiale, uanset om det findes på papir eller i en elektronisk version. Ved luftfartslovens § 126 g, stk. 2, har transportministeren eller den offentlige myndighed, som ministeren bemyndiger hertil efter stk. 1, til enhver tid mod behørig legitimation og uden retskendelse adgang til en virksomheds forretningslokaler, herunder lagerlokaler og transportmidler, forretningsbøger samt dokumenter, der vedrører projekter, der føres kontrol med, herunder dokumenter om typegodkendelse, CE-mærkning og lignende i papirform m.v. og materiale, der opbevares i elektronisk form, med henblik på at føre tilsyn med overholdelsen af produktkrav, der er fastsat i de af Den Europæiske Union udstedte forordninger på droneområdet.

§ 1, nr. 2, i lov nr. 2081 af 21. december 2020 om ændring af færdselsloven indebærer, at transportministeren eller den, ministeren bemyndiger dertil, uden retskendelse og mod behørig legitimation har adgang til en virksomheds forretningslokaler, herunder lagerlokaler, transportmidler og gods, dokumenter og materiale, der opbevares i elektronisk form, med henblik på at føre kontrol med overholdelse af bestemmelserne om vejtransport af farligt gods i virksomheder, der udfører sådanne transporter, jf. færdselslovens § 82, stk. 8 og 9. Med ændringsloven implementeres to bestemmelser i et direktiv (95/50/EF). Kontrolopgaven påtænkes, som også nævnt i lovforslagets bemærkninger, delegeret til Færdselsstyrel-

sen, der besidder den tekniske og administrative fagkundskab. Kontrolbesøgene skal gennemføres som reaktive og proaktive tilsyn og har til formål at sikre overholdelse af reglerne om vejtransport af farligt gods. De reaktive tilsyn vil blive foretaget på baggrund af politiets vejkontroller, og de proaktive vil blive gennemført i form af stikprøvekontroller. De uanmeldte kontrolbesøg i form af stikprøvekontroller tænkes at have en præventiv effekt og vil således medvirke til at forbedre overholdelsen af bestemmelserne for vejtransport af farligt gods. I det omfang, direktivet ikke er i overensstemmelse med retssikkerhedslovens bestemmelser, følger det umiddelbart af princippet om EU-rettens forrang, at de EU-retlige regler i alle tilfælde går forud for national lovgivning.

§ 1, nr. 3, i lov nr. 2082 af 21. december 2020 om ændring af lov om offentlige veje m.v., lov om private fællesveje og færdselsloven indebærer, at vejmyndigheden (kommunalbestyrelsen for kommuneveje og Vejdirektoratet for statsveje) i medfør af vejlovens § 81 a kan fjerne køretøjer omfattet af vejlovens §§ 80 a og 80 b, dvs. udlejningscykler og andre udlejningskøretøjer, der ikke har fast udlejningssted, uden forudgående høring, såfremt disse køretøjer ikke er henstillet i dertil indrettet infrastruktur, andet særligt angivet område, andet særligt aftalt sted, og det ikke er muligt at placere køretøjet lovligt inden for en rimelig afstand. På tilsvarende vis kan vejmyndigheden fjerne disse køretøjer, hvis der ikke er indgået aftale med vejmyndigheden om deres placering på vejarealerne. Bestemmelsen i § 81 a er udtryk for, at de almindelige forvaltningsretlige bestemmelser om varsel, partshøring forud for, at myndigheden træffer afgørelse, ikke er praktisk anvendelige i forbindelse med de udlejningskoncepter, der ønskes reguleret med §§ 80 a og 80 b. Af trafikafviklingsmæssige og trafiksikkerhedsmæssige hensyn og af ordensmæssige grunde vurderes der at være behov for, at vejmyndigheden får et effektivt håndhævelsesværktøj.

§ 3, nr. 4, i lov nr. 2082 af 21. december 2020 om ændring af lov om offentlige veje m.v., lov om private fællesveje og færdselsloven indebærer, at de kommunale vejmyndigheder i medfør af færdselslovens § 123, stk. 3, kan fjerne et køretøj, hvis det har fået pålagt 3 parkeringsafgifter for samme overtrædelse, jf. § 122 a, stk. 1. Køretøjet kan dog tidligst fjernes efter en forudgående høring på minimum 4 uger. Det bemærkes, at i medfør af færdselslovens § 123, stk. 1, kan politiet fjerne køretøjer, der henstår på et af færdselsloven omfattet område, hvis køretøjet er henstillet i strid med gældende bestemmelser om standning eller parkering, er havareret eller i øvrigt er defekt, og hvis der er tale om et registreringspligtigt køretøj, der henstår uden nummerplade. Hvis køretøjet står på en statsvejs areal, kan den statslige vejmyndighed (Vejdirektoratet) ligeledes foranledige køretøjet fjernet.

§ 3, nr. 10, i lov nr. 2082 af 21. december 2020 om ændring af lov om offentlige veje m.v., lov om private fællesveje og færdselsloven indebærer, at vejmyndigheden i medfør af færdselslovens § 123 a, kan fjerne en cykel, der er henstillet på en offentlig vej eller offentlig sti, hvis den efter en forudgående høring på mindst 4 uger fortsat ikke er rørt/flyttet eller ejeren på anden vis har markeret, at cyklen er i aktiv brug. Hvis cyklen efter denne høring på 4 uger fortsat henstår som en ”død” cykel, er vejmyndigheden berettiget til at fjerne cyklen og sælge eller bortgive den. Vejmyndigheden skal dog forinden sikre sig, at cyklen ikke er meldt stjålet. Færdselslovens § 123 gælder principielt også for cykler, men anvendes i meget beskedent omfang, da det ikke er praktisk, at det alene er politiet, der er tillagt kompetencen til at fjerne køretøjet (cyklen). Med henblik på at fremme cyklismen og sikre ordnede forhold på vejene vurderes det, at der er behov for at give især de kommunale vejmyndigheder hjemmel til at rydde op i den eksisterende infrastruktur til cykelparkering, således at der gives cyklismen og trafiksikkerheden bedre vilkår.

§ 1 f, stk. 1 og 2 i bemyndigelsesloven jf. lovbekendtgørelse nr. 635 af 9. juni 2011 om anvendelsen af visse af Den Europæiske Unions retsakter om økonomiske forbindelser til tredjelande m.v., som ændret ved lov nr. 1732 af 1. december 2020, indeholder hjemmel til, at Erhvervsstyrelsen kan kræve alle nødvendige oplysninger til brug for styrelsens tilsyns- og kontrolopgaver udleveret jf. stk. 1, samt adgang til erhvervsmæssige lokaler og transportmidler mod behørig legitimation og uden retskendelse til brug for styrelsens tilsyns- og kontrolopgaver jf. stk. 2. Bestemmelsen er nødvendig for, at styrelsen kan gennemføre tilsyns- og kontrolopgaver inden for de i loven omfattede regelsæt, herunder primært reglerne for eksport af civile produkter der også kan anvendes militært og til masseødelæggelsesvåben, samt EU-sanktioner mod eksempelvis Rusland og Nordkorea, som Danmark er forpligtet til at håndhæve.

§ 15 i lov nr. 2061 af 21. december 2020 om afgift af polyvinylklorid og ftalater (pvc-afgiftsloven) (LF 68) indebærer, at Skatteforvaltningen kan kontrollere oplysninger om, hvilke mængder af afgiftspligtige varer, der er købt, solgt og overført fra udlandet, danske virksomheder imellem og fra virksomheder til ikkeregistrerede virksomheder. Bestemmelserne indebærer således bl.a., at Skatteforvaltningen, hvis det skønnes nødvendigt, til enhver tid mod behørig legitimation uden retskendelse har adgang til at foretage eftersyn i de virksomheder, der omfattes af lovens § 3 eller 13, stk. 1, 2. pkt., eller har købt, leveret eller transporteret afgiftspligtige varer. Skatteforvaltningen har adgang til at efterse virksomhedernes varebeholdning, forretningsbøger, øvrige regnskabsmateriale og korrespondance m.v., der er relevante for kontrollen af lovens overholdelse. Desuden skal leverandører af afgiftspligtige varer på anmodning meddele Skatteforvaltningen oplysninger om deres leverancer til virksomheder. Bestemmelserne har til formål at genindføre pvc-afgiften og sikre Skatteforvaltningens kontrol med lovens overholdelse.

5. Sammenfatning

Samlet set er det på baggrund af de foreliggende oplysninger Justitsministeriets opfattelse, at der ikke er grundlag for at antage, at anvendelsen af retssikkerhedsloven generelt har givet anledning til væsentlige problemer i praksis i 2019, hverken i forhold til de virksomheder mv., hvor der udføres kontrolbesøg, eller i forhold til myndighedernes tilrettelæggelse og udførelse af kontrolbesøg mv.

I 2020 er der vedtaget i alt 23 bestemmelser vedrørende forvaltningens adgang til at gennemføre tvangsindgreb omfattet af retssikkerhedsloven. 14 bestemmelser giver forvaltningen en egentlig ny adgang til at gennemføre tvangsindgreb, 6 af bestemmelserne har haft til formål at udvide anvendelsesområdet for allerede gældende bestemmelser om adgang til tvangsindgreb, mens 3 bestemmelser i det væsentlige har karakter af en videreførelse af en tidligere bestemmelse. Der er i 2020 ikke vedtaget bestemmelser, hvorved forvaltningsmyndigheders adgang til at foretage tvangsindgreb er blevet ophævet.

Justitsministeriet vil fortsat med udgangspunkt i princippet i grundlovens § 72 om boligens ukrænkelighed i forbindelse med den lovtekniske gennemgang af ministeriers lovforslag tilstræbe, at der ikke unødigt medtages bestemmelser, der gør det muligt for offentlige myndigheder at skaffe sig adgang til privat ejendom.